

Bioindikácia ekologických podmienok v lesných ekosystémoch

Ing. Ján Merganič, PhD.

www.forim.sk

3.12. 2007

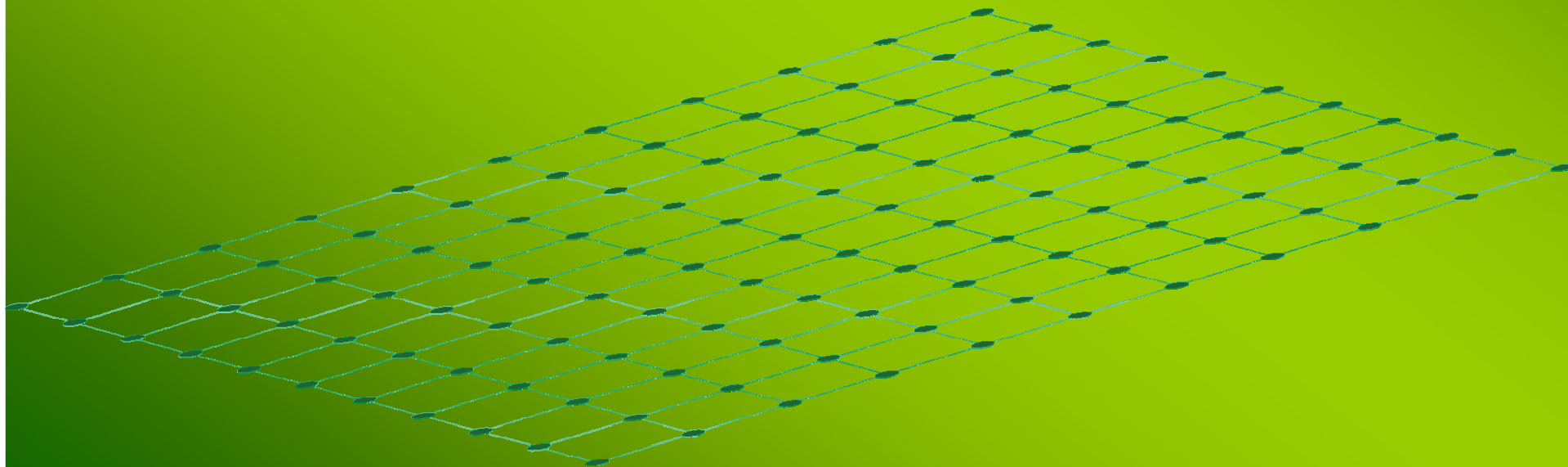
Zvolen

Úvodný rozbor problematiky

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Hodnotenie zmien v lesnom ekosystéme

Úvodný rozbor problematiky

rastliny – viazanosť na špecifické stanovištné podmienky

60. roky – začiatky numerickej bioindikácie hlavných ekologických faktorov - ekočísla

Zlatník 1970

Ellenberg 1976

Landolt 1977

Ellenberg 1976

- 6 ekofaktorov (Svetlo, Teplo, Kontinentalita, Vlhkosť, Reakcia, Dusík)
- 9 resp. 12 (Vlhkosť) ekočísel
- cca 2730 taxónov

Úvodný rozbor problematiky

Príklad:

Galium odoratum

Ekofaktor	Ekočíslo	Popis
Svetlo	2	druhy plnotieňomilné až tieňomilné
Teplo	5	indikátory mierneho tepla, druhy s rozšírením od nížinných po horské polohy
Kontinentalita	2	druhy oceanické
Vlhkosť	5	druhy čerstvo vlhkých pôd
Reakcia	6	druhy mierne kyslých až neutrálnych pôd
Dusík	5	druhy stredne bohatých pôd

Oxalis acetosella

Ekofaktor	Ekočíslo	Popis
Svetlo	1	druhy plnotieňomilné
Teplo	0	Indiferentný
Kontinentalita	3	druhy oceanické až suboceanické
Vlhkosť	5	druhy čerstvo vlhkých pôd
Reakcia	4	druhy kyslých až mierne kyslých pôd
Dusík	6	druhy stredne bohatých až bohatých pôd

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Ekočísla

Jurko 1986

- hrubý odhad
- subjektívne zaťažené (skúsenosti, geografická oblasť)
- druhy majú rôzne široké ekologické škály
- ordinálna povaha – intervaly nie sú rovnaké
- schématicizované symboly nemeasurable a neostro ohraničených veličín

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Mucina 1985

- hypotéza geograficko-ekologických zmien faktorov

druh sa v geograficky odlišných územiach správa aj ekologicky odlišne

- hypotéza cenologicko-ekologického posunu

pri rovnakých geomorfologických a stanovištných podmienkach je výskyt druhu zaznamenaný v rôznych rastlinných spoločenstvách

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Mucina 1985

- **hypotéza genotypicko-ekologickej homogenity druhov**
schopnosť organizmov za rovnakých ekologických podmienok rovnako reagovať
  - **frekvencia výskytu bimodálne – multimodálne rozdelenie**
  - **heterogenita štruktúr v porastoch**
  - **genotypická plasticita druhov**

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Výhody ekočísel

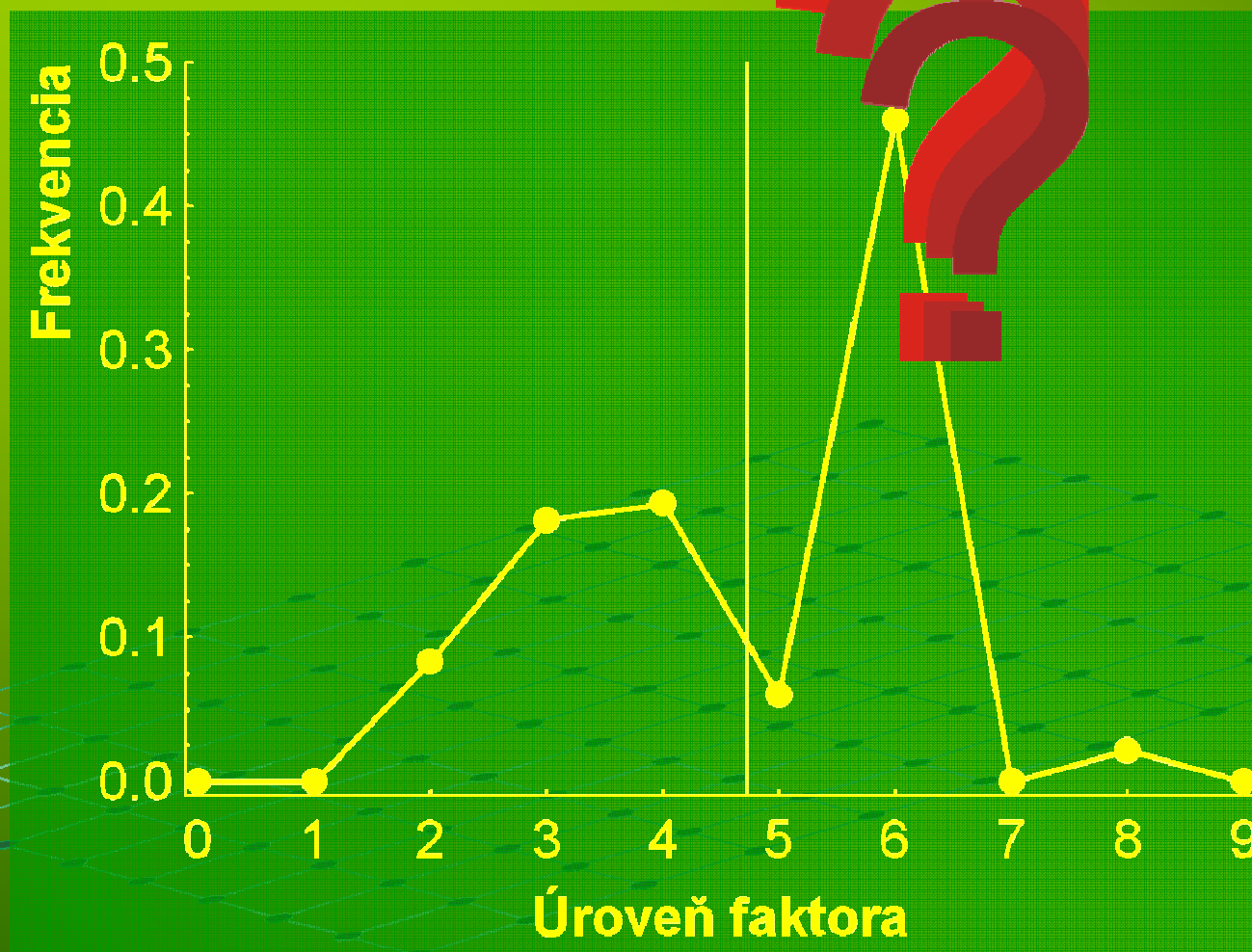
- multifaktoriálny charakter
- rýchle, lacné, ľahko zrozumiteľné
- indikačná schopnosť je zväčša rovnaká ako pri drahých a prácnych kvantitatívnych rozboroch, ak zohľadníme ich obrovskú priestorovú a časovú variabilitu
- platnosť ekočísel z hľadiska faktora je omnoho spoľahlivejšia než hodnota charakteristických, diferenciálnych druhov resp. vernosti a stálosti druhov
- integrujú v sebe dlhodobé vplyvy prostredia
- umožňujú operatívne sledovanie zmien na stanovištiach

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Kvantifikácia

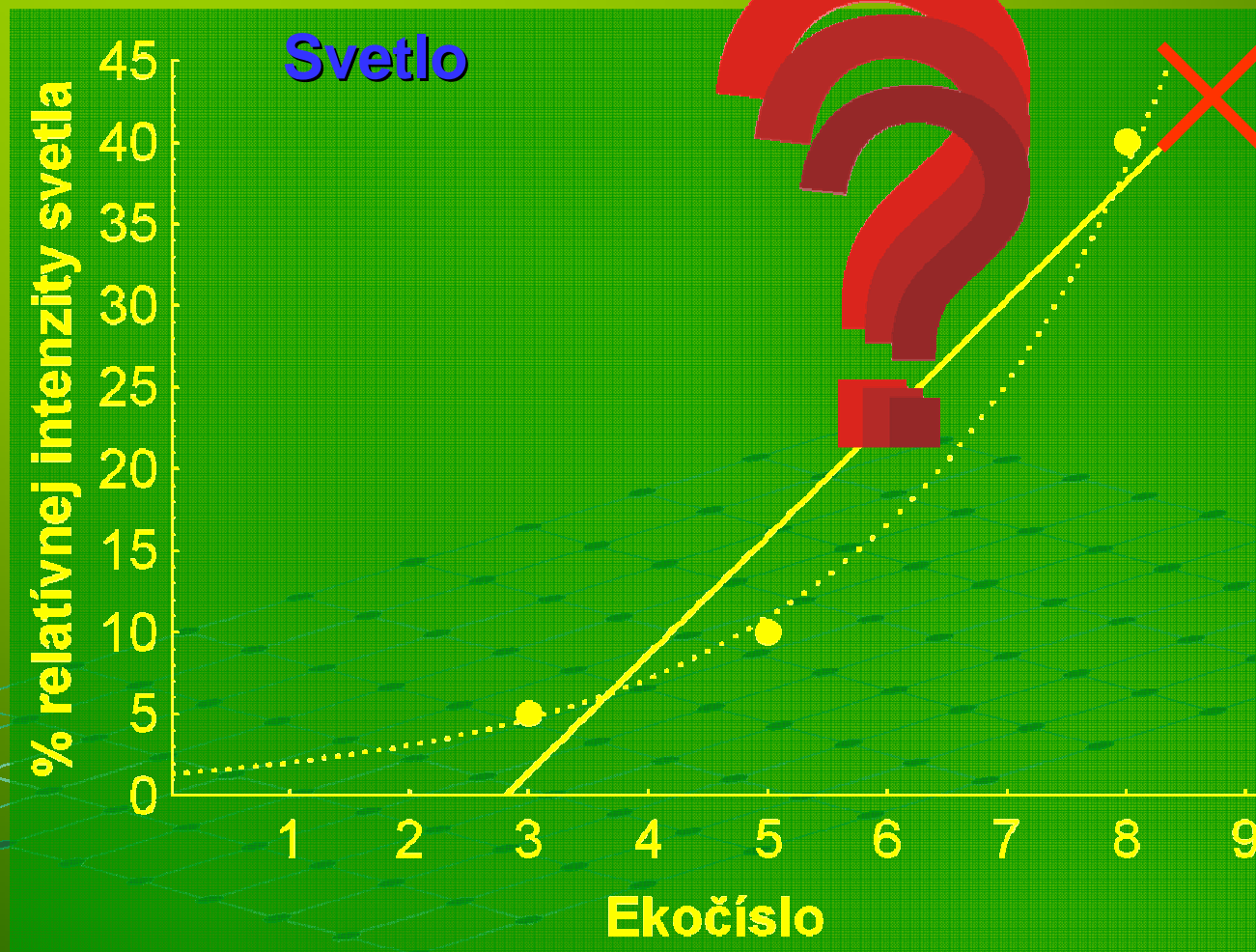
Vážený aritmetický priemer

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Kvantifikácia

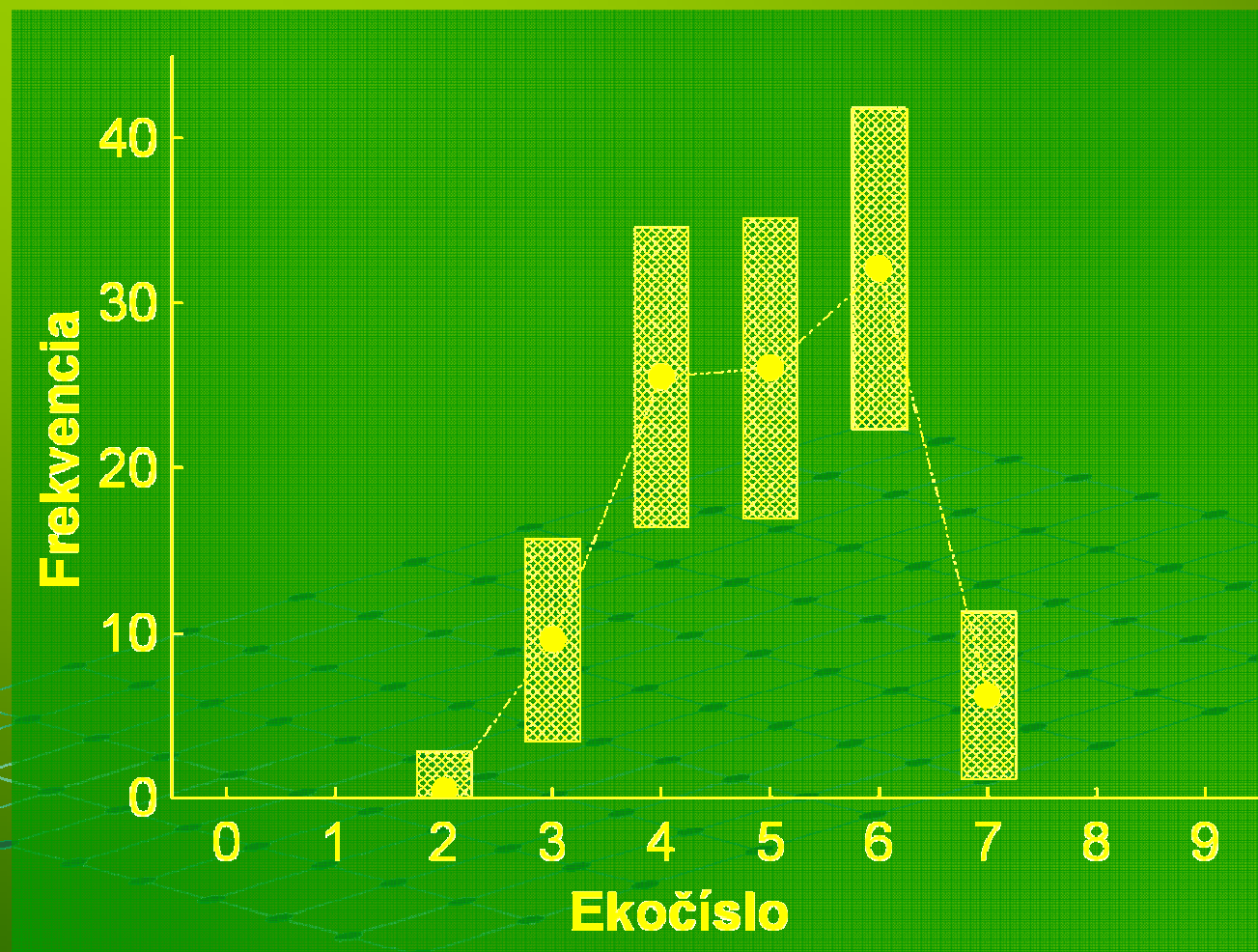
Vážený aritmetický priemer

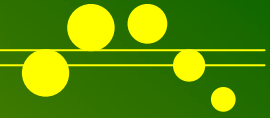

Teoretické aspekty numerickej fytoindikácie

Kvantifikácia

Frekvenčná analýza

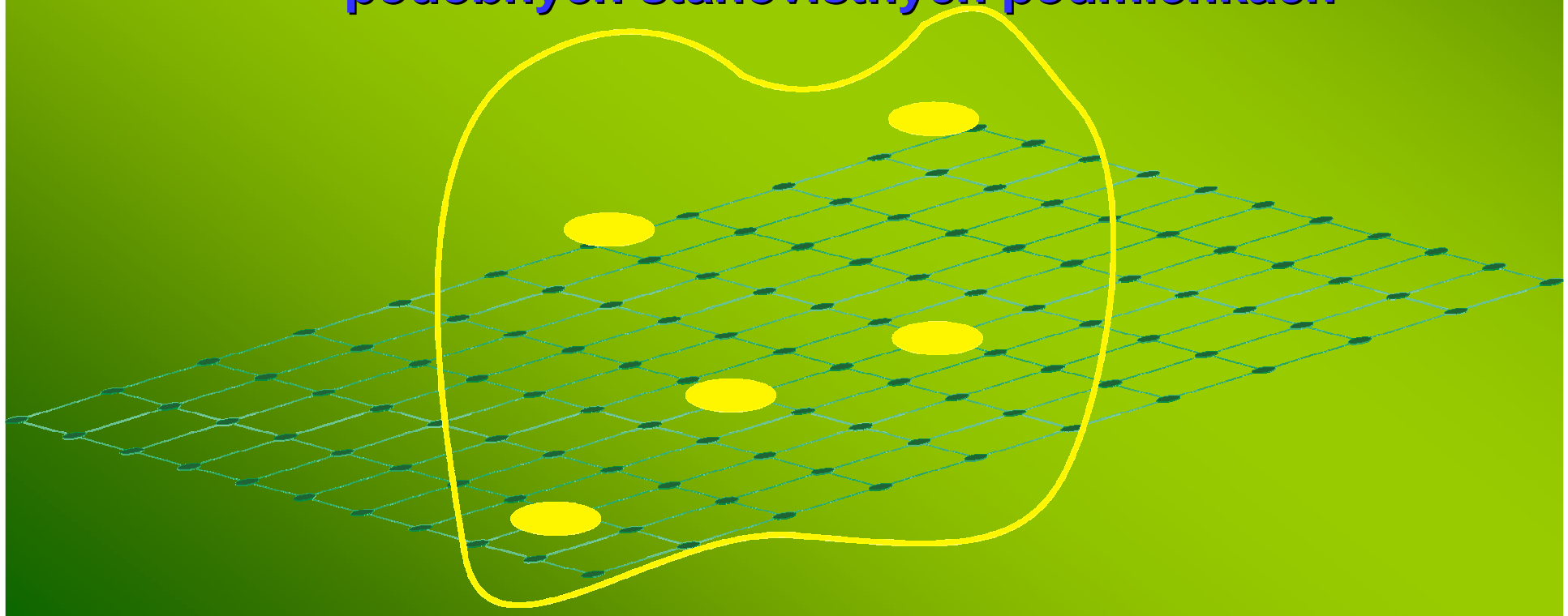

Hodnotenie zmien v lesnom ekosystéme

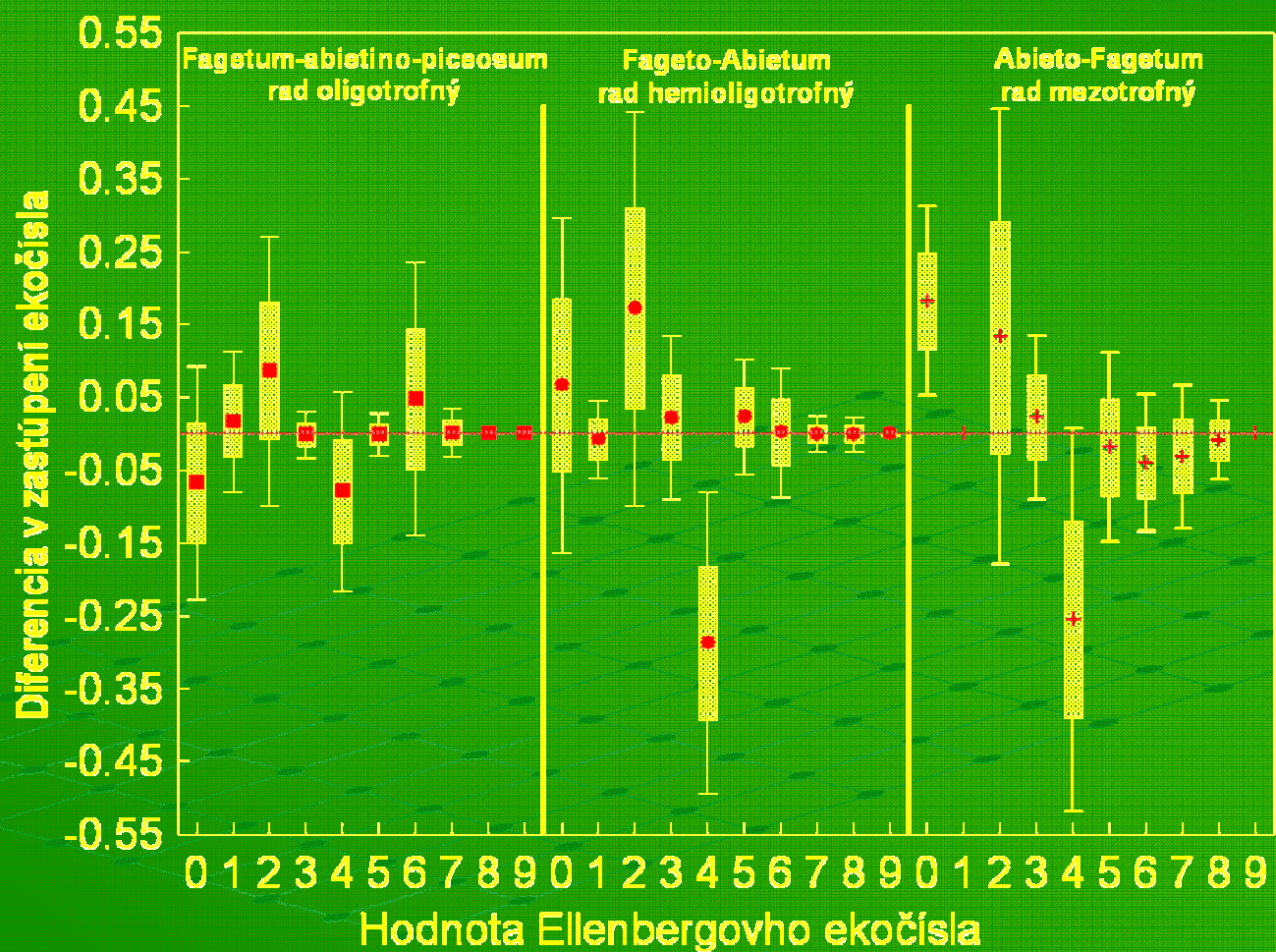
Aplikácia frekvenčnej analýzy

- lesné ekosystémy – komplikácia riešenia
- hypotéza
fytocenóza reaguje približne rovnako v podobných stanovištných podmienkach

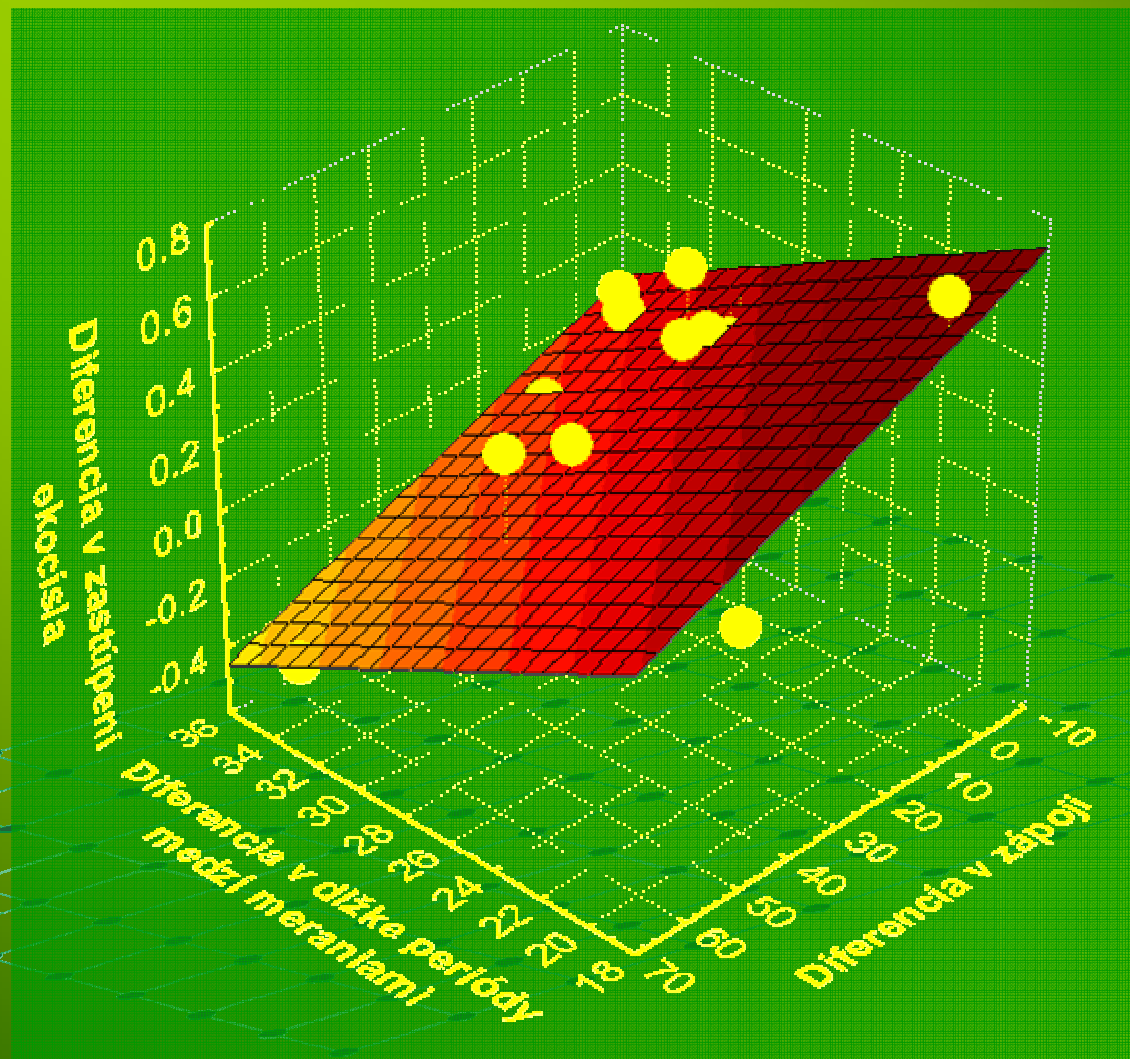
Hodnotenie zmien v lesnom ekosystéme

štatistický test priemernej zmeny zastúpenia ekočísła konkrétneho ekofaktora v rámci určitej vopred definovanej kategorizačnej jednotky

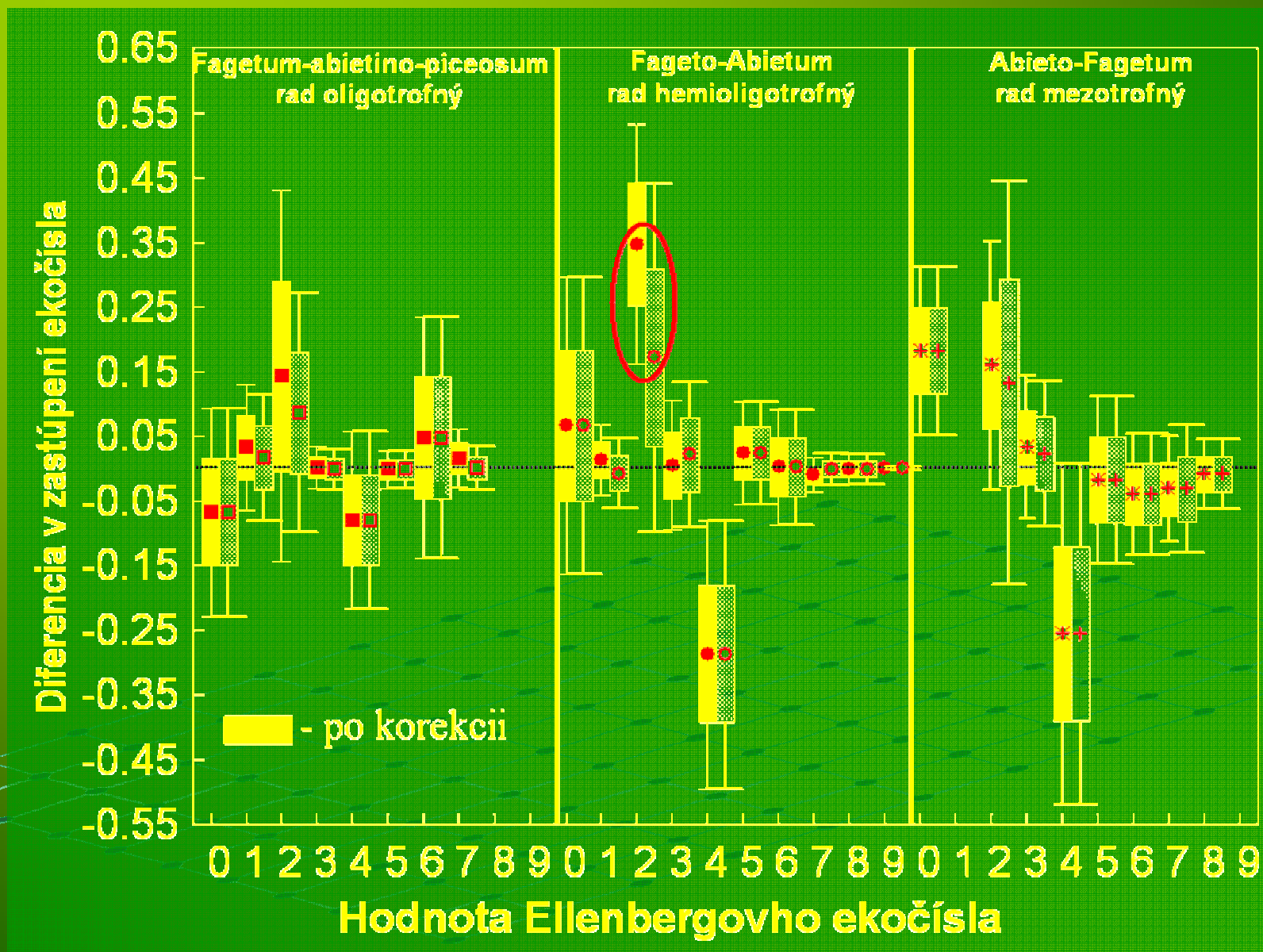

Hodnotenie zmien v lesnom ekosystéme

korekcia

Hodnotenie zmien v lesnom ekosystéme

Záver

- aplikácia každej metódy vyžaduje jej dokonalé poznanie a primeraný kritický postoj
- ekologickú analýzu postaviť a hodnotiť za použitia štatistických princípov
- pri ekologickej analýze v lesných ekosystémoch s využitím ekočísel sa javia princípy a uplatnenie korigovanej ekoanalýzy užitočné vzhľadom k spresneniu výsledkov a ich interpretácii

Ďakujem za pozornosť

APVT-27-009304 Reakcia diverzity lesných fytoocenóz na
zmenu edaficko–klimatických podmienok Slovenska

